

Egersunds Kommunale Elektrisitetsverk

Kommunen overtar

Kommunen kjøpte det private [Egersunds Elektrisitetsverk](#) av dets eier [Th. Nordaas](#) i 1916 og etablerte Egersunds Kommunale Elektrisitetsverk. Egersunds elektrisitetsverk var satt i drift i 1905, og hadde levert strøm i 11 år uten at vedlikeholdsbehovet var tilstrekkelig ivaretatt. Det var også nødvendig med modernisering og økning av produksjonen. Dette ville kreve store investeringer, og tilsvarende store lån for å finansiere dem.

Modernisering og opprustning

Allerede før overtakelsen fant sted hadde formannskapet oppnevnt en "Elektrisitetskomite" som skulle utrede videre utbygging. Komiteen søkte ekstern konsulenthjelp av ingeniør Fr. Vogt¹⁾, og mange ulike tiltak ble foreslått. Tiltak som ble gjennomført fram mot 1921 var bl.a. bygging av ny inntaksdam, to nye rørledninger, ny turbin, ny generator, utvidelse av maskinhuset og en ny høyspentledning til byen. De tre rørledningene hadde nå en lengde på 300 meter og en fallhøyde på 49 meter.

Det lavspente fordelingsnettet hadde på samme tid kommet opp i lengder på ca 10 000 meter luftledning og 3 500 meter kabel. Leveranser av strøm til herredets elektrisitetsverk, som ble etablert i 1920, hadde også kommet i gang. Til sammen ble det investert 2,1 mill. kr i perioden 1917 – 1921, hovedsakelig finansiert med låneopptak. I tillegg hadde kommunen kjøpt fallrettigheter i Grødemfossen, Fotlandsfossen og Gyavatn.

Kraftstasjonen i Øygreifossen hadde nå fått kapasitet til å produsere ca 2 700 kW, ti ganger mer enn ved oppstart og ca 30 % mer enn det daglige behovet i begynnelsen av 1920-åra.

Økonomiske problemer

De store investeringene ble sett på som framtidsrettede, og få hadde protestert. Men utover i 1920-åra var lån knyttet til elektrisitetsverket blitt en stor byrde for kommunen. Verket gikk med underskudd, og belastningen på kommunens økonomi bare økte. I 1924 var kommunens gjeld på rundt 4,3 mill. kr, hvorav to tredjedeler var knyttet til de optimistiske investeringer i elektrisitetsverket.

Til slutt søkte kommunen hjelp av en bank staten hadde opprettet for å hjelpe de mest gjeldsbelastede kommunene. Etter harde forhandlinger kom en sommeren 1931 fram til en avtale om en gjeldsordning som både kommunen og dens nære samarbeidspartner Egersunds Sparebank kunne leve med. Dermed var det verste overstått.

Videre utbygging

Det neste store løft var utbygging av Grødemfossen i 1937/-38. Inntaket var i Smievatnet. Der ble det bygd en 7 meter høy stem som på toppen var 56 meter lang. Herfra og til kraftstasjonen på Grødem ble vannet ført gjennom en 400 meter lang rørledning. Anlegget ble i stor grad gjennomført som nødsarbeid for ledige arbeidere fra byen. Kapasiteten på kraftverket var 1 100 kW. I 1947 ble øvre deler av vassdraget regulert og stasjonen utvidet med et nytt aggregat, og kapasiteten ble utvidet til 3 200 kW.

Strømforbruket økte i takt med aktiviteten i samfunnet for øvrig. Strømrasjonering var ikke uvanlig. Neste store prosjekt for Egersunds kommunale elektrisitetsverk var utbygging av Hunnefossen i 1954/-56, noe som økte verkets produksjonskapasitet med 2 200 kW.

Ved [kommunesammenslåingen](#) i 1965 gikk elektrisitetsverkene i de sammenslåtte kommunene sammen i [Eigersund Elverk](#) (1965 - 1977).²⁾

1)

Vogt ble senere generaldirektør i NVE

2)

Kilder: Olaf Lorentzen: Egersund Kommunale Elektrisitetsverk 1905-1955; Jon Stangeland: Med kraft og spenning gjennom 90 år; Harald Hamre: Egersund byhistorie, B2, s. 304 ff, 550

Egersund byhistoriske leksikon
<https://dalanefolkemuseum.no/leksikon/>
PDF produsert 09.04.2026 20:44.
Artikkelen kan brukes fritt mot kreditering.

Produsert med støtte fra:
Dalane Folkemuseum
Museumsveien 20, 4373 Egersund
<https://dalanefolkemuseum.no>